

SDU International Journal of Educational Studies

Total Physical Response Method in Teaching Turkish as a Foreign Language to Children and Designing A1 Level Activity

Gürkan Moralı¹
¹Erciyes University

To cite this article:

Moralı, G. (2020). Total physical response method in teaching Turkish as a foreign language to children and designing A1 level activity. *SDU International Journal of Educational Studies*, 7(1), 16- 25. DOI: 10.33710/sduijes.605356

[Please click here to access the journal web site...](#)

SDU International Journal of Educational Studies (SDU IJES) is published biannual as an international scholarly, peer-reviewed online journal. In this journal, research articles which reflect the survey with the results and translations that can be considered as a high scientific quality, scientific observation and review articles are published. Teachers, students and scientists who conduct research to the field (e.g. articles on pure sciences or social sciences, mathematics and technology) and in relevant sections of field education (e.g. articles on science education, social science education, mathematics education and technology education) in the education faculties are target group. In this journal, the target group can benefit from qualified scientific studies are published. The publication languages are English and Turkish. Articles submitted the journal should not have been published anywhere else or submitted for publication. Authors have undertaken full responsibility of article's content and consequences. *SDU International Journal of Educational Studies* has all of the copyrights of articles submitted to be published.

Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi ve A1 Düzeyi Etkinlik Tasarımı

Total Physical Response Method in Teaching Turkish as a Foreign Language to Children and Designing A1 Level Activity

Gürkan Morali^{1*}

¹Erciyes Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0002-8539-7507

Geliş Tarihi: 14/08/2019

Kabul Ediliş Tarihi: 03/12/2019

Özet

Türkçenin çocuklara yabancı dil olarak öğretimi özellikle son dönemde öncelikli bir alan hâline dönüşmüştür. Ancak literatürdeki çalışmaların hedef kitle bakımından çoğunlukla gençlere ve yetişkinlere yönelik olduğu görülmektedir. Bu yüzden Türkçenin çocuklara yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili akademik çalışmalar ve mevcut kaynaklar yeterli seviyede değildir. Özellikle Türkçenin yabancı dil olarak çocuklara çeşitli öğretim yöntemlerine göre nasıl öğretileceğini ele alan çalışmalar konusunda büyük bir boşluk bulunmaktadır. Bu çalışmada, Türkçenin çocuklara yabancı dil olarak öğretiminde kullanılabilir tüm fiziksel tepki yöntemi ele alınmıştır. Literatür taraması yapılarak gerçekleştirilen çalışmada, tüm fiziksel tepki yöntemi tanıtılmış ve A1 düzeyinde etkinlik tasarım örnekleri sunulmuştur. Çünkü yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında tüm fiziksel tepki yöntemine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların yöntemi öz bir şekilde tanıttığı ve kullanım örneklerine yer vermediği görülmektedir. Tüm fiziksel tepki yöntemi hem teorik hem de uygulamalı olarak ele alınarak literatüre katkı sağlanması ve çalışmanın sahadaki öğretmenlere yol göstermesi amaçlanmıştır. Özellikle A1 düzeyinde tasarım örnekleri verilerek öğretmenlerin bu çalışmadan yararlanabilmeleri, sunulan örnekleri derslerinde kullanabilmeleri ve kendilerinin de benzer uygulamalar gerçekleştirmeleri hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Yabancı dil, Yabancı dil olarak Türkçe, Tüm fiziksel tepki yöntemi

Abstract

Teaching Turkish as a foreign language has become a priority area in the recent period. However, studies in the literature in terms of target group seems to be mostly for young people and adults. Therefore, the academic studies and resources available in teaching Turkish as a foreign language to children are not at a sufficient level. There is a great gap in the studies that focus on how to teach Turkish as a foreign language to children according to various teaching methods. In this study, total physical response method that can be used in teaching Turkish as a foreign language are discussed. The total physical response method are introduced by reviewing the literature and examples of activities at A1 level are presented. Because, when the studies on all physical reaction method in the field of teaching Turkish as a foreign language are examined, it is seen that the studies have introduced the method in a concise manner and do not include usage examples. It is aimed that the total physical response method is taken both theoretically and practically so that it contributes to the literature and guides the teachers who work in the field. Especially, it is aimed to give examples of using at A1 level so that teachers can benefit from this work, use the presented examples in their lessons and implement similar applications by themselves.

Key words: Children, foreign language, Turkish as a foreign language, Total physical response method

*İletişim: Gürkan Morali, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi 38039 KAYSERİ, gurkanmorali@gmail.com

GİRİŞ

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi, hızlı gelişim gösteren alanlardan biridir. Bu alanda yapılan çalışmalar özellikle son dönemlerde artış göstermiştir. Bu artış farklı araştırmacılar tarafından yürütülen kaynakça çalışmalarında açıkça gözlenebilmektedir (bk. Göçer, Çaylı & Çavuş, 2016; Göçer, Tabak & Coşkun, 2012; Erdem, 2009). Kaynakça derlemelerinde yer alan çalışmalar incelendiğinde erken yaştaki çocuklara yönelik çalışmaların araştırmacıların dikkatini henüz yeterince çekmediği veya hedef kitlesinde çocukların yer aldığı araştırma sayısının nicelik bakımından yetersiz olduğu fark edilmektedir. Literatürdeki çalışmaların hedef kitle bakımından çoğunlukla gençlere ve yetişkinlere yönelik olduğu görülmektedir. Bu tablonun oluşmasında genç ve yetişkinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye talep göstermesi de etkili olmaktadır (Nurlu vd., 2015).

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılan akademik çalışmalar ve mevcut kaynaklar henüz başlangıç düzeyindedir. Bu alanda Yeniay (2008) ve Hafız (2015) tarafından gerçekleştirilen tez çalışmaları, Yunus Emre Enstitüsü tarafından 6-10 yaş arası çocuklara yönelik hazırlanan “Çocuklar için Türkçe” öğretim seti, “Resimlerle Türkçe Öğreniyorum” A1 düzeyi resimli sözlük, tematik dil afişleri, Bahçeşehir Üniversitesi tarafından 4-7 yaş arası çocuklar için hazırlanan “Merhaba Türkçe” öğretim seti bulunmaktadır. Bu veriler dikkate alındığında, Türkçenin çocuklara yabancı/ikinci dil olarak öğretiminde başvurulabilecek kaynakların sınırlı oluşu dikkat çekmektedir.

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretiminde hedef kitle bakımından çocuklar ile yetişkinler arasında önemli farklar bulunmaktadır. Tarcan’a (2004) göre “çocukların yabancı dili yetişkinlere nazaran daha az bir çabayla öğrendikleri bilimsel ve uygulamalı olarak ispat edilmiştir” (s. 17). Ayrıca “sonuçlar, çocukların istatistiksel olarak büyük bir dil öğrenme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir” (Adžija ve Sindik, 2014, s. 51).

Çocukların dil öğrenirken dilsel, bilişsel, psikomotor ve sosyal gelişim döneminde olmaları süreçte birtakım avantajlar sağlar. Örnek olarak oyun, 2-6 yaş arası çocuklara yabancı dil öğretiminde temel araçlardan biridir. Oyun çocuğun hem psikomotor hem bilişsel hem de sosyal bakımdan gelişmesini sağlayarak dil öğrenimini eğlenceli ve eğitici bir hâle dönüştürür. “Yetişkin eline aldığı kitaptan çalışarak ya da ezber yaparak veya kendine uygun başka öğrenim yöntemleri kullanarak yabancı dil öğrenebilirken çocuklar için tek çare oyundur” (Nurlu vd., 2015, s. 76).

Çocuklar yetişkinler gibi bir dili amaçlı bir şekilde öğrenememesine rağmen ikinci bir dil edinirken kaygı yaşamamakta ve anadili konuşucusu gibi dil yeterliliğine ulaşabilmektedir. Yabancı dil bakımından çocuklar hem avantajlara hem de dezavantajlara sahiptir. Ancak dezavantajların süreçte avantajlara dönüşme potansiyeli bulunmaktadır. “Çünkü erken yaşta dil edinmeye başlayan birey, yaşına özgü avantajlardan faydalanacağı gibi bunun yanı sıra ileri yaştaki öğrenenlerin avantajlarına da süreç içerisinde sahip olacaktır” (Güvendir ve Yıldız, 2014, s. 39).

“Çocuklarla yetişkinlerin öğretme-öğrenme süreci içerisinde sahip oldukları hazır bulunuşluk düzeyleri, öğretme etkinliklerindeki tepkileri, öğrenme durumlarındaki motivasyonları vb. birbirinden farklı olduğu için her iki gruba yabancı dil öğretmek için izlenecek yol da birbirinden farklı olmalıdır” (Mirici, 2001, s. 41). Bu sebeple hedef kitleye göre kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri de farklılık göstermektedir.

Türkçenin çocuklara yabancı dil olarak öğretiminde kullanılacak tüm fiziksel tepki yönteminin hem teorik hem de pratik olarak ele alınarak ilgili literatüre katkı sağlanması ve çalışmanın sahadaki öğretmenlere yol göstermesi amaçlanmıştır. Özellikle A1 düzeyinde kullanım örnekleri sunularak öğretmenlerin bu çalışmadan yararlanabilmesi, verilen örnekleri derslerinde kullanabilmeleri ve kendilerinin de benzer uygulamalar gerçekleştirebilmeleri için dikkatlerinin çekilmesi ve farkındalıklarının artırılması hedeflenmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında tüm fiziksel tepki yöntemine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların yöntemi öz bir şekilde tanıttığı ve kullanım örneklerine yer vermediği

görülmektedir (bk. Erdem, Gün ve Sever, 2015). Bu çalışmanın pratik örnekler sunması da ilgili literatüre önemli bir katkısı olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma, literatürdeki kaynaklar taranarak oluşturulmuş bir derlemedir. Çalışmada ilk olarak tüm fiziksel tepki yöntemi teorik olarak tanıtılmış, ardından 6-10 yaş arası hedef kitle için A1 düzeyinde tasarım örneklerine yer verilmiştir.

Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi

Tüm fiziksel tepki yöntemi, James Asher tarafından 1965 yılında geliştirilmiştir (Oflaz, 2015; Tosun, 2006). Konuşma ile eylem arasındaki ilişki temel alınarak dil, motor bir aktivite olarak öğretilmektedir (Singh, 2011; Richards & Rodgers, 2001). “Psikolojik zorlamayı ortadan kaldırarak, fiziksel etkinlikler yolu ile ilk önce dinleme-anlama becerisini, daha sonra da sözlü iletişim becerisini başlangıç düzeyinde geliştirmeyi amaçlayan bir yöntemdir” (Oflaz, 2015, s. 705-706).

Bu yaklaşım, çocukların ana dilini öğrenme süreçleri ile benzerlikler gösterir (Asher, 1969) ve yabancı dil, ana dilinin öğrenildiği yolla öğrenilebilir (Erdem, Gün ve Sever, 2015; Oflaz, 2015; Tosun, 2006). Bir başka deyişle yabancı dil, ana dilinin edinimindeki yol ve süreçler takip edilerek öğrenilebilir. Bu duruma bir bebeğin dil edinim süreci örnek olarak verilebilir. Bebekler anne karnından başlayarak dili hep algırlarlar. Önceleri alıcı dil becerileri etkin iken belli bir zaman geçtikten sonra ifade edici dil becerileri gelişmeye başlar. Bebekler fiziksel gelişimleri sonucunda olgunlaştıkça algıladıkları dile karşı sözlü tepki vermeye başlarlar. 2-6 yaş arası ilk çocukluk döneminde dil gelişimleri hız kazanır, dil kullanımı anlaşılır hâle gelir ve dili iletişim aracı olarak kullanırlar. Ana dili gelişim sürecini örnek alan tüm fiziksel tepki yönteminde ilk sırada dinleme becerisi yer almaktadır. Bu yöntemde yabancı dili öğrenmeye dinleyerek (izleyerek) başlanmaktadır. Bu beceriyi konuşma takip etmektedir. Dinleme ve konuşma becerileri ardıl ve tepkisel olarak geliştirilmektedir.

Bu yönteme göre gerçekleştirilen derslerin temelinde emir kipi kullanımı yer almaktadır (Erdem, Gün ve Sever, 2015). Öğretim, öğretmen komutlarına bağlı olarak gerçekleştirilir. “Sözcük öğretimine öncelikle fiillerin öğretimiyle başlanır. Sıfatlar, zarflar ya da isimler fiillerle birlikte öğretilir. Sözcükler teker teker açıklanmaz ve bir ifadenin anlaşılıp anlaşılmadığı hareketlerle tepki vererek belirtilir” (Sarigül, 2017, s. 97). “Öğrenci uygulamalar esnasında yanlış yaptığında, öğretmen söz konusu komutu tekrarlar ve kendisi doğrusunu gösterir” (Memiş & Erdem, 2013, s. 313). Öğrencilerin hatalarını anında fark etmesi ve öğretmenin komutlarına göre düzeltmesi beklenir. Öğretmen doğrudan öğretmek yerine öğrencilerin maruz kalmalarını sağlar ve ailelerin çocuklara dönüt verdiği gibi öğrencilere geribildirimde bulunmayı tercih eder (Richards & Rodgers, 2001).

Tüm fiziksel tepki yönteminin hem güçlü hem de zayıf yönleri bulunmaktadır. Öğrencilerin başlangıç düzeyinde sözlü yeterliklerini geliştirme hedefi taşımaktadır (Demircan, 2005; Richards & Rodgers, 2001). Bu sebeple başlangıç seviyeleri için uygulanabilir bir yöntemdir (Tosun, 2006; Widodo, 2005) ancak dil seviyesi arttıkça kullanılabilirliğinden söz etmek mümkün değildir. Eğlenceli bir ortam oluşturmakta, beynin hem sol hem de sağ yarıküresini harekete geçirmekte, kinestetik öğrencilere hitap etmekte ve çocuklara dil öğretiminde etkili olmaktadır (Widodo, 2005; Frost, 2004). Diğer dil öğretim yöntemleriyle karşılaştırıldığında tüm fiziksel tepki yönteminde beynin sağ lobu daha etkin kullanılmaktadır (Oflaz, 2015; Tosun, 2006). Bu yönüyle farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin dikkatini çekme potansiyeline sahiptir.

“Başlangıç düzeyinde, öğrenci kaygısını gözeterek onlara dinleme etkinlikleri yaptırmak ve basit eylem komutları yoluyla hedef dilde başarılı iletişim ortamları oluşturarak onlarda güdüleyici başarı hissi geliştirmek, tüm fiziksel tepki yönteminin güçlü yanlarından” (Durmuş, 2013, s. 84). Bu yöntemin genel olarak zayıf yönleri ise tekrarlar içermesi, zaman alması, dersi tekdüze hâle getirmesi, her şeyi değil sadece belirli konuları öğretmek için uygun olması ve utangaç öğrencilerin etkinliğe katılımı olarak ifade edilebilir (Frost, 2004; Memiş & Erdem, 2013; Tosun, 2006; Widodo, 2005).

Tüm fiziksel tepki yöntemi genellikle eylemlerle gösterilebilen kelimelerin, zaman kalıplarının, sınıf dilinin, emir cümlelerinin öğretiminde kullanılmaktadır (Widodo, 2005; Frost, 2004). Eylemlerle ilgili

kelimelerin öğretiminde eylemlerin jest ve mimik yoluyla gösteriminden yararlanılmaktadır. Bu gruba ağlamak, gülmek, yemek, içmek gibi eylemler örnek olarak verilebilir. Zaman kalıplarının öğretiminde ise eylemler ile zaman arasındaki ilişkinin zaman bildiren kelimeler yoluyla ortaya koyulması esastır. “Şimdi” kelimesinin öğretiminde şu şekilde örnekler verilebilir: “Şimdi su içiyorum”, “Şimdi yemek yiyorum”, “Şimdi oturuyorum” ve “Şimdi koşuyorum”. Sınıf dilinin öğretiminde sınıfta en çok kullanılan kalıpların öğretimi amaçlanmaktadır. Bunlara örnek olarak “Deftere yaz”, “Tahtaya gel”, “Kitabını aç”, “Benden sonra tekrar et” ifadeleri gösterilebilir. Emir cümlelerinin öğretiminde çoğunlukla sınıfta ihtiyaç duyulan kalıplara yer verilmektedir. Bu doğrultuda “Kapıyı aç”, “Pencereyi kapat”, “Ayağa kalk” ve “Otur” gibi ifadelerin öğretimi gerçekleştirilmektedir.

Tüm fiziksel tepki yöntemi sadece beden dili ile sınırlı değildir (Zhen, 2011). Bu yöntemi beden dili, resim ve öykü anlatma gibi uygulamalara ayırmak mümkündür. Bu türler tüm öğretimin beden diline dayanması, resimlerin kullanılması ve öykü anlatılarak gerçekleştirilmesi yoluyla birbirlerinden ayrılmaktadır. Tüm fiziksel tepki yönteminde öykü anlatımının kullanılması, yöntemin gelişimine katkı sağlamıştır. Çünkü “yöntemin konuşma ve dinleme becerisine odaklanması okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde eksiklik oluşturmuş, ayrıca sözcük öğretimi sınırlı kalmıştır. Bu nedenle 1980’lerde Blaine Ray yönteme öykü anlatma kısmını ekleyerek, yöntemin eksikliklerini gidermeye çalışmıştır” (Yavuz, 2011, s. 44).

Tüm fiziksel tepki yöntemi genellikle 3 adımda uygulanmaktadır. Tüm fiziksel tepki yöntemine bağlı öğretimde 3X3 uygulamasını önermektedir: “İlk adımda, öğretmen komutu söyler ve komuta uygun hareket eder. Bunu 3 kere tekrar eder. İkinci adımda öğretmen komutu söyler ve öğretmen, gönüllülerle birlikte komuta uygun hareket eder. Bunu 3 kere tekrar ederler. Üçüncü adımda öğretmen komutu söyler ve öğrenciler komuta uygun hareket eder. Bunu 3 kere tekrar ederler” (Malone, 2011, s. 2).

Tüm fiziksel tepki yöntemi, sınıf ortamında uygulanabilecek basitliktedir. Ancak ortamın özellikleri yöntemin verimliliği adına önemli bir unsurdur. Çünkü “bu yöntem öğrenmenin eğlenceli ve stresten uzak bir etkinlik olduğunu, bu nedenle fiziksel etkinliklerin bolca yer aldığı dinamik bir ortamda öğrenmenin gerçekleşeceğini savunur” (Sarıçoban vd., 2015, s. 386). Sınıf ortamı, çocukların fiziksel aktivitelerine imkân sağlamalı ve hareket alanlarını daraltmamalıdır.

Tüm fiziksel tepki yönteminin hem avantajlara hem de dezavantajlara sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin bu yöntemi kullanırken avantajlı yönlerini dikkate almaları, dezavantajlı yönlerinden uzak durmaları gerekir. Aksi hâlde yöntem etkililiğini ve kullanılabilirliğini yitirir, istenilen hedeflere ulaşılması güçlenir.

Tüm Fiziksel Tepki Yöntemine Göre A1 Düzeyi Etkinlik Tasarım Örnekleri

Tüm fiziksel yönteminin kullanım örnekleri, Ateş ve Sarıgül (2017) editörlüğünde Yunus Emre Enstitüsü tarafından yayımlanan “Çocuklar için Türkçe 1” ders kitabında yer alan konulara ve kelimelere göre tasarlanmıştır. Etkinlikler 6-10 yaş arası ve ilköğretim düzeyindeki çocukların seviyesine uygun olarak sunulmuştur. Bir başka deyişle belirtilen yaş aralığı ve sınıf seviyeleri çerçevesinde farklı düzeylerde uygulanabilmektedir.

İlk etkinlik sınıf dilini öğretmeye yönelik hazırlanmıştır. Bu etkinlik kapsamında öğrenciler sınıf dilini oluşturan yaygın ifadeleri ve kelimeleri öğreneceklerdir. Etkinlikte yer verilecek olan kelimeler şu şekilde listelenmektedir: Tekrar et, dinle, bak, söyle, git, gel, otur, kalk ve göster.

Tablo 1. Etkinlik Tasarım Örneği 1

Etkinlik 1	
Dersin Adı	Yabancılar için Türkçe A1
Yaş Seviyesi	6-10
Sınıf Seviyesi	İlkokul 1/2/3/4
Süre	20-30 dakika
Dil Becerileri	Dinleme, Konuşma
Ünite	Giriş-Alfabe
Kazanımlar	Sınıf diline ait ifadelerin farkına varır. Sınıf diline ait ifadeleri gösterir.
Materyal	Çocuklar için Türkçe 1 Ders Kitabı (sayfa 8), ses kaydı (CD), çalışma kâğıdı
Süreç	Öğretmen sınıfa girer. Öğrencileri selamlar. Öğretmen beden dilini kullanarak öğrencileri ayağa kaldırır. Öğrencilerin, karşısında hilal şeklinde dizilmesini sağlar.
1. Adım: Hedef ifadeleri tanıtmak	İlk önce öğretmen ders kitabında yer alan ifadeleri öğrencilere tanıtır. Her ifadeyi birkaç kez tekrarlayarak sırasıyla öğrencilere göstererek söyler.
2. Adım: Öğrencilerin dinleme, izleme ve canlandırmasını sağlama	Öğretmen beden dilini kullanarak sözlü bir şekilde ifadeleri kullanır. Yine öğretmen her ifadeyi birkaç kez tekrar ederek sırasıyla kullanır. Öğretmen dinle derken elini kulağına dayar, bak derken elini alnına koyarak bakar, söyle derken sanki mikrofon varmış gibi söyler, tekrar et derken eliyle işaret eder, git ve gel derken ayaklarıyla gösterir, otur derken sandalyeye oturur, kalk derken sandalyeden kalkar, göster derken parmağıyla işaret eder. Öğrenciler öğretmeni izler ve her ifadeyi onu taklit ederek gösterirler. (Dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta öğretmenin sıraya göre ifadeleri sunmasıdır, ilk adımda takip edilen sıra aynen bu adımda da izlenir.)
3. Adım: Öğrencilerin komutları dinlemesi ve canlandırması	Öğretmen sözlü bir şekilde ifadeleri yine sırasıyla kullanır. (Ancak bu aşamada kesinlikle beden dilini kullanmaz ve ifadeleri canlandırmaz.) Öğrenciler öğretmenin verdiği komutları dinlerken canlandırarak gösterirler.
4. Adım: Öğrencilerin komutları karışık olarak dinlemesi ve canlandırması	Öğretmen ifadeleri sıralarını karıştırarak sözlü bir şekilde kullanır. Öğrenciler öğretmenin verdiği komutları dinlerken canlandırarak gösterirler.
Değerlendirme	Öğretmen CD'deki ses kaydını öğrencilere dinletir. Öğrencilerden çalışma kâğıtlarındaki resimlere işaret koymaları veya (sayıları biliyorlarsa) sırasıyla sayıları yazmaları istenir. Daha sonra öğretmen öğrencileri bireysel veya gruplar hâlinde tahtaya kaldırarak ses kaydını yine dinletir ve dinlediklerini canlandırmalarını ister.

İkinci etkinlik, ilk etkinliği ve gelecek derslerde öğrenilecek ifadelerin kalıcılığını sağlamaya yönelik olarak tasarlanmıştır. Bu etkinlik kapsamında öğrenciler önceki derslerde öğrendiklerini tekrar edecekler, ayrıca öğretmen öğrencileri gözlemleyecek ve onlara dönüt verebilecektir. Bu etkinlik “Simon der ki...” adıyla bilinmektedir. Bu yöntemin içerisindeki popüler etkinliklerdendir (Klimova, 2013). Bu etkinlik genellikle drama derslerinde kullanılmaktadır, tüm fiziksel tepki yönteminin oyun şeklinde uygulanmasıdır. “Simon der ki...”, evrensel bir ifade olabilir ancak yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılabilmesi için yerleştirilmesi daha uygun görülmektedir. “Simon” yerine öğretmen, doktor, mühendis gibi meslek isimleri veya Ahmet, Mehmet, Ayşe, Fatma, Elif gibi yaygın isimler de tercih edilebilir; seçilen isimler temalara uygun olarak değiştirilip uygulanırsa öğrencilerin hazırbulunuşluğunu ve sözcük dağarcığını daha da artırabilecektir. Ayrıca “der” yerine de A1 düzeyine uygun “diyor” ifadesinin kullanımı öğrencilerin şimdiki zaman yapısını sezmeleri adına daha uygun görülmektedir. Bu etkinliğin isminde yer alan “ki” ifadesi de öğrencilerin aklını karıştırabilmektedir, bu sebeple “ki” ifadesine yer verilmemesi daha uygun olabilmektedir. Ancak kur seviyesi arttıkça ve “ki” yapısı öğretildikten sonra “ki”nin kullanımı yerinde olacaktır. “Öğretmen Komut Veriyor” adındaki etkinlikte yer verilecek olan kelimeler şu şekilde listelenmektedir: Dinle, bak, otur, kalk ve göster. Öğretmenler bu etkinliği, her yaş grubunda farklı dil seviyelerinde çeşitli konulara uyarlayarak her zaman uygulayabilirler.

Tablo 2. Etkinlik Tasarım Örneği 2

Etkinlik 2
“Öğretmen Komut Veriyor”
Hazırlık
Öğretmen etkinliğin nasıl yapılacağını kendisi göstererek öğrencilere sezdirmeye çalışır.
Öğretmen komut vermesi ve öğrencilerin uygulaması
“Ayağa kalk”, “Otur”, “Dinle”, “Bak”, “Göster” şeklindeki komutlar öğretmen tarafından verilir. Öğrenciler de bu komutları canlandırarak gösterirler. (Bu etkinlikte öğretmen komut verme sırasını sürekli değiştirerek ve hızını artırarak öğrencilerin ilgisini daha fazla çekme fırsatına da sahiptir.)

Üçüncü etkinlik vücudun baş kısmında yer alan organ isimlerini öğretmek için hazırlanmıştır. Bu etkinlik kapsamında öğrenciler günlük hayatta sık kullanılan organ isimlerini öğreneceklerdir. Etkinlikte yer verilecek olan kelimeler şu şekilde listelenmektedir: Göz, ağız, burun, dil, yüz, kulak ve saç.

Tablo 3. Etkinlik Tasarım Örneği 3

Etkinlik 3	
Dersin Adı	Yabancılar için Türkçe A1
Yaş Seviyesi	6-10
Sınıf Seviyesi	İlkokul 1/2/3/4
Süre	20-30 dakika
Dil Becerileri	Dinleme, Konuşma
Ünite	Yüzümüz
Kazanımlar	Baş kısmında yer alan organ isimlerinin farkına varır. Baş kısmında yer alan organları gösterir.
Materyal	Çocuklar için Türkçe 1 Ders Kitabı (sayfa 131), kelime kartları

Süreç

Öğretmen sınıfa girer. Öğrencileri selamlar. Öğretmen beden dilini kullanarak öğrencileri ayağa kaldırır. Öğrencileri karşısında toplar.

1. Adım: Hedef ifadeleri kelime kartlarını kullanarak tanıtmak

İlk önce öğretmen ders kitabında yer alan ifadeleri kelime kartlarını kullanarak öğrencilere tanıtır. Her ifadeyi kelime kartlarında sırasıyla göstererek birkaç kez tekrarlar.

2. Adım: Öğrencilerin dinleme, izleme ve canlandırmasını sağlama

Öğretmen beden dilini kullanarak sözlü bir şekilde ifadeleri kullanır. Yine öğretmen her ifadeyi birkaç kez tekrar ederek sırasıyla kullanır.

Öğretmen; gözünü kapat gözünü aç derken bu eylemleri yapar, ağızını aç derken ağızını açar, burnunu tut derken burnunu tutar, dilini çıkar derken dilini çıkarır, yüzünü yıka derken yüzünü yıkar, kulağını tut derken kulağını tutar ve saçını çek derken saçını çeker. (Öğretmen çift organlarda sağ ve sol ifadelerini de kullanabilir.) Öğrenciler öğretmeni izler ve her ifadeyi onu taklit ederek gösterirler. (Yine öğretmen sıraya göre ifadeleri sunmaya dikkat etmelidir, ilk adımda takip edilen sıra aynen bu adımda da izlenmelidir.)

3. Adım: Öğrencilerin komutları dinlemesi ve canlandırması

Öğretmen sözlü bir şekilde ifadeleri yine sırasıyla kullanır. (Ancak bu aşamada beden dilini kullanmaz ve ifadeleri canlandırarak göstermez.) Öğrenciler öğretmenin verdiği komutları dinlerken canlandırarak gösterirler.

4. Adım: Öğrencilerin komutları karışık olarak dinlemesi ve canlandırması

Öğretmen komutları sıralarını karıştırarak sözlü bir şekilde verir. Öğrenciler öğretmenin verdiği komutları dinlerken canlandırarak göstermeye çalışırlar.

Değerlendirme

Öğretmen öğrencileri ikili gruplar hâlinde tahtaya kaldırır. Öğrencilerden birbirlerine sırasıyla komut vermeleri istenir. Öğrenci diğer öğrencinin komutuna uygun olarak hareket eder. Öğretmen öğrencileri gözlemleyerek değerlendirir.

SONUÇ

Çocuklara yabancı veya ikinci dil olarak Türkçenin öğretimi, özellikle son dönemde öncelikli bir alan hâline dönüşmüştür. Bu alanda ihtiyaçların oluşmasında ve öncelikli hâle gelmesinde Türkiye'nin Suriye'den aldığı zorunlu göçlerin etkisi büyüktür. Resmi olarak 2,8 milyonun üzerinde Suriyeli barındıran Türkiye'de, Suriyeli nüfusunun neredeyse yarısını çocuklar oluşturmakta ve 870.000 Suriyeli çocuk okul çağında bulunmaktadır (UNICEF, 2017). Türkiye'deki Suriyeli çocukların Türk

eğitim sistemine entegrasyonunda dil, önemli bir bariyerdir. Çünkü eğitim yoluyla Suriyeli çocukların rehabilitesi sağlanabilir, çocuk oldukları tekrar hissettirilebilir ve Türkiye'ye entegrasyonları hızlanabilir. Suriyeli çocukların eğitime ve Türkiye'ye entegrasyonunu sağlayabilecek unsurların başında Türkçe öğretimi gelmektedir.

Dil öğrenim süreci karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu sebeple çocuklar bireysel farklılıkları dikkate alındığında yabancı dil öğrenirken farklı unsurlardan etkilenebilmektedir. Çocukların yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenmesini etkileyen birçok faktör bulunabilmektedir. Bu faktörler “bilişsel, dilsel ve fiziksel gelişim özellikleri, yaş, aile, sosyal çevre, ana dilindeki yetkinlik, ana dilinin yapısı, dil öğrenme yeteneği, motivasyon, hazırbulunuşluk, dile maruz kalma derecesi, öğretim süreci, yöntemi ve teknikleri, sınıf atmosferi, sınıf içi etkinlikler, öğretmenin tutumu ve konuya hâkimiyetidir” (Hafız, 2015, s. 16-17). Bu çalışmada, çocukların yabancı dil öğrenmesinde etkili olan yöntemlerden biri olan tüm fiziksel tepki yöntemi teorik olarak açıklanmaya ve tasarım örnekleri sunulmaya çalışılmıştır. Bu yöntem, özellikle çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1 düzeyinde kullanılabilecek yöntemlerden biridir. Ancak bu yöntemin hem güçlü hem de zayıf yönleri bulunduğu için kullanılırken özellikle hedef kitle ve dil seviyesi ölçütlerini göz önünde bulundurmak gerekir.

Tüm fiziksel tepki yöntemi, hedef kitleyi çocukların oluşturduğu sınıflarda kullanıma uygundur. Çocukları fiziksel olarak hareket etmeye teşvik eden eğlenceli bir yöntemdir. “Beden hareketleri çocukların dil öğrenimini pekiştirir ve beden gelişimini güçlendirir; fiziksel hareketler içeren stressiz zevkli etkinlikler, çocukların katılımını ve motivasyonunu artırır ve yabancı dil öğrenimini gerçekten etkili hâle getirebilir” (Savić, 2014, s. 453). Çocuklar ergenlere ve yetişkinlere oranla tekrar etmekten daha geç sıkılırlar. Bu yöntem, bol tekrarlar içerdiği için ergen ve yetişkin grupların ilgisini yeterince çekme potansiyeline sahip değildir.

Tüm fiziksel tepki yöntemi, başlangıç düzeyinde Türkçe öğretimi için ideal bir yöntemdir, orta ve ileri seviyelerde kullanışlı olduğu söylenemez. Çünkü bu yöntem, canlandırma içermektedir. Dilin somut ve mekanik unsurları başlangıç seviyelerinde daha geniş yer tutar, içerik duylara hitap edebilecek şekillerde sunulabilir ancak dil seviyesi arttıkça soyut ve mecaz kullanımlar sürece dâhil olur, somutlaştırmak mümkün olmayabilir. Başlangıç düzeyinde komutları canlandırmak kolayken dil seviyesi arttıkça bu durum zorlaşabilmektedir.

Görsel, işitsel ve kinestetik öğrenmeyi destekleyerek çok uyarınlı bir öğrenme ortamı oluşturan tüm fiziksel tepki yönteminin, eklektik yaklaşım benimsenerek kullanılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Diğer yöntem ve teknikler ile beraber kullanılarak tüm fiziksel tepki yönteminden yarar sağlamak mümkün gözükmemektedir.

KAYNAKLAR

- Adžija, M., & Sindik, J. (2014). Learning of foreign language in pre-school children: Evaluation methods in kindergarten's environment. *Methodological Horizons*, 9(1), 48-65.
- Asher, J. J. (1969). The total physical response approach to second language learning. *The Modern Language Journal*, 53(1), 3-17.
- Ateş, Ş., & Sarıgül, K. (Eds.) (2017). *Çocuklar için Türkçe 1*. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.
- Demircan, Ö. (2005). *Yabancı-dil öğretim yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- Durmuş, M. (2013). *Yabancılar için Türkçe öğretimi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Erdem, İ. (2009). Yabancılar için Türkçe öğretimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Turkish Studies*, 4(3), 888-937.
- Erdem, M. D., Gün, M., & Sever, P. (2015). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yöntem seçimi ve alternatif yöntemler. *Turkish Studies*, 10(11), 549-566.
- Frost, R. (2004). Total physical response – TPR. Retrieved from <https://www.teachingenglish.org.uk/article/total-physical-response-tp>
- Göçer, A., Çaylı, C., & Çavuş, S. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili kaynakça denemelerine kesitsel bir katkı: 2013-2015 yılları. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 1(1), 19-85.

- Göçer, A., Tabak, G., & Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 32, 73-126.
- Güvendir, E., & Yıldız, I. G. (2014). *Dil edinimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Hafız, H. D. (2015). *8-12 yaş aralığındaki çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Klimova, B. F. (2013). Teaching English to pre-school children. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 93, 503-507.
- Malone, S. (2011). Introduction to oral English using the total physical response (TPR) method. Retrieved from https://www.sil.org/sites/default/files/files/introduction_to_oral_english_using_tpr.pdf
- Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies*, 8(9), 297-318.
- Mirici, İ. H. (2001). *Çocuklara yabancı dil öğretimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Nurlu, M., Vargelen, H., Altunbay, M., Özdemir, O., & İnan, K. (2015). Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi politikaları. A. Sarıçoban (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi metodolojisi* içinde (ss. 70-116). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oflaz, A. (2015). Geleneksel ve alternatif yabancı dil öğretim yöntemlerinde Almanca kelime öğretimi. *Turkish Studies*, 10(3), 695-712.
- Richards, J. C. & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Sarıçoban, A., Kavaklı, N., Arslan, S., & Özer, Z. (2015). Yabancı dil öğretimine yönelik yöntem ve yaklaşımlar. A. Sarıçoban (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi metodolojisi* içinde (ss. 358-400). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sarıgül, E. (2017). Yabancı dil öğretiminde sözcük öğrenimi ve öğretimi sürecine genel bir bakış. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 54, 91-104.
- Savić, V. M. (2014). Total physical response (TPR) activities in teaching English to young learners. U: A. Ignjatović & Ž. Marković (ur.), *Fizička kultura i moderno društvo*, str, 447-454. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/307583559_TOTAL_PHYSICAL_RESPONSE_TPR_ACTIVITIES_IN_TEACHING_ENGLISH_TO_YOUNG_LEARNERS
- Singh, J. P. (2011). Effectiveness of total physical response. *Academic Voices: A Multidisciplinary Journal*, 1, 20-22.
- Tarcan, A. (2004). *Yabancı dil öğretim teknikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tosun, C. (2006). Yabancı dil öğretim ve öğreniminde eski ve yeni yöntemlere yeni bir bakış. *Journal of Arts and Sciences*, 5, 79-88.
- Unicef (2017). Türkiye’de ‘Kayıp bir Kuşak’ oluşmasını önlemek. Retrieved from http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/Children%20of%20Syria_01.2007_TR.pdf
- Widodo, H. P. (2005). Teaching children using a total physical response (TPR) method: Rethinking. *Bahasa Dan Seni, Tahum*, 33(2), 235-248.
- Yavuz, N. (2011). Tüm fiziksel tepki-öykü anlatma yönteminin Japonca’nın öğretiminde kullanılması. *Dil Dergisi*, 152, 30-45.
- Yeniay, Z. D. (2008). *Erken yaşta öğrenenler için yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde içerik odaklılık* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Zhen, Y. (2011). Using TPR method in teaching English adjectives. Retrieved from <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:458462/fulltext01>

Total Physical Response Method in Teaching Turkish as a Foreign Language to Children and Designing A1 Level Activity

Gürkan Moralı[†]
¹Erciyes University

Extended Abstract

When the studies on the total physical response method in the field of teaching Turkish as a foreign language are examined, it is seen that the studies have introduced the method in a concise manner and do not include usage examples (see Erdem, Gün & Sever, 2015). The fact that this study presents practical examples is considered as an important contribution to the related literature. This study was designed as a review of the literature. In the study, firstly the total physical response method was introduced theoretically and then design samples were given for the target group between 6-10 years at A1 level.

The total physical response method was developed by James Asher in 1965 (Oflaz, 2015; Tosun, 2006). Based on the relationship between speech and action, language is taught as a motor activity (Singh, 2011; Richards & Rodgers, 2001). The basis of courses according to this method is the use of imperative (Erdem, Gün & Sever, 2015). Teaching is carried out depending on teacher commands. "Teaching vocabulary starts with the teaching of verbs. Adjectives, adverbs or nouns are taught along with verbs. Words are not explained one by one and whether an expression is understood or not is determined by reacting with movements" (Sargül, 2017, p. 97). "When a student makes a mistake during the practices, the teacher repeats the command and shows himself / herself" (Memiş & Erdem, 2013, p. 313). Students are expected to recognize their mistakes immediately and correct them according to the teacher's commands. The teacher allows students to be exposed rather than directly teaching and prefers to give feedback to students as parents give feedback to children (Richards & Rodgers, 2001).

The total physical response method has both strengths and weaknesses. It aims to improve students' oral competence at the beginning level (Demircan, 2005; Richards & Rodgers, 2001). Therefore, it is a viable method for initial levels (Tosun, 2006; Widodo, 2005) but it is not possible to talk about the usability as the language level increases. It creates an entertaining environment, stimulates both the left and right hemisphere of the brain, addresses kinesthetic students and is effective in teaching children (Widodo, 2005; Frost, 2004). Compared with other language teaching methods, the right lobe of the brain is used more effectively in the total physical response method (Oflaz, 2015; Tosun, 2006). In this respect, it has the potential to attract the attention of students with different learning styles. "At the elementary level, it is one of the strengths of the total physical response method to build students' listening activities by considering their concerns and to develop a sense of motivating success in them by creating successful communication environments in the target language through simple action commands" (Durmuş, 2013, p. 84). The weaknesses of this method can be expressed as having repetitions, taking time, making the course uniform, being suitable for teaching only certain subjects, not everything, and the participation of shy students in the activity (Memiş & Erdem, 2013; Tosun, 2006; Widodo, 2005; Frost, 2004).

In this study, the total physical response method is explained theoretically and design examples are presented. This method is one of the methods that can be used at A1 level especially in teaching Turkish as a foreign language to children. However, since this method has both strengths and weaknesses, it is necessary to take into consideration the criteria of target audience and language level. The total physical response method is suitable for use in children's classes. It is a fun way to encourage children to move. "Body movements reinforce children's language learning and strengthen body development; stress-free activities involving physical movements increase the participation and motivation of children and can really make foreign language learning effective" (Savić, 2014, p. 453). Children are bored later than adolescents and adults. This method does not have the potential to attract the attention of adolescent and adult groups sufficiently since it contains abundant

[†]Corresponding Author: *Gürkan Moralı, Erciyes University Faculty of Education 38039 KAYSERİ, gurkanmorali@gmail.com*

repetitions. The total physical response method is an ideal method for teaching Turkish at the beginning level and cannot be used at intermediate and advanced levels. Because this method involves animation. The concrete and mechanical elements of the language occupy a wider range of initial levels, the content can be presented in ways that appeal to the senses, but as the language level increases, abstract and metaphorical uses become involved, and it may not be possible to embody it. While it is easy to animate the commands at the beginning level, it becomes more difficult as the language level increases.

It is considered that it would be more appropriate to use the total physical response method which creates a very stimulated learning environment by supporting visual, auditory and kinesthetic learning by adopting an eclectic approach. It is possible to benefit from the total physical response method by using it with other methods and techniques.

Key words: Children, foreign language, Turkish as a foreign language, Total physical response method